

6) [ב'ק' מ. ושי"ג]
7) [מוס' דכמות פ"ח]
8) [במספתא א"י אס
נמאשו העלים הרי אלו
שלו ועי' מוס' ד"ה ש"ק]
9) [מוס' כמיות פ"ח
ע"ש]
10) [שבת נב: וש"ג]
11) [קדושין נב: [מוס']
12) [מוס' מכתבין
פ"ג ע"ש]
13) [שם א"ה
ע"ש]
14) [שם א"ה
ע"ש]
15) [שם א"ה
ע"ש]
16) [שם א"ה
ע"ש]

תורה אור השלם

1 פן תרימו גם אתם
תרימות
ממשרתים אשר תקחו
מאת בני ישראל ונתתם
מפניו את תרומתו
לאהרן הכהן:
במדבר יח כח
2 ובי יתן מימ על רע
ונפל מבבלתם עליו ומא
הוא לבם: ויקרא יח לה

גליון הש"ס

גמ' דשירה שליה. עין
עיון ע"ה ע"ה ע"ה ע"ה
ד"ה נלך: שם לבוסתא
דמרי בר איסק. עין
ימות דף כ"ה ע"ה ע"ה
ד"ה ר"ב:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ה"ג מסכתא. ג"כ
גיסת הרמב"ם ותפסא
והא חסר כ"י וי"ל וחסר
נתיבין נלך אלא ימות הא
שלומו כמותו אלא הי"ע
כ"י וכל זה ליתרין דכח
כאן אבל א"ל לכו' דמנה
שאינו מ"ש בקדושין נב: ז'
ועי' מוס' ע"ה א"ה א"ה
וא"כ י"ל ע"ה וי"ל
לשתימיהו שכתבו כאן ד"ה
ה"ג כ"י וי"ל כ"י (ועי' מוס'
רבינו צ"ד כ"י ש"ה ס"ק
ע"ה):

מוסף רש"י

אם חושש משום דול.
אם מקפיד בעל הבית על
מה שעשה ורומה לו שגלה.
אין תרומתו תרומה.
דשקלא ודאי הכי קאמרי אס
מלתא עור יפות מאלו הי"ת
גוזלן (קדושין נב:). אם
נמצאו יפות מוזן
תרומתו תרומה. דגלי
דעמיה דניחא ליה לאמרי
מנאן דשוא שלח מעיקרא
דמי (ש"ב נא). בין כך
ובין כך. אין יפות מוזן
שלין יפות מוזן (ש"ס).
תרומה רבא אילבי
דאביי. נקמא אבי
ובשילו שמהא משנה זו
מתורגמת לפי דבריו (ט"ו)
(ט"ז).

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

ירדן. וכן שאר נהרות ומנא זה על יד הירדן היה יושב: בלמטיס
מוזין. ובחוקה נטלה הימנו ומעיקרא ידע ומייאש: שטף נהר קוריו.
של זה ומנאן אחר: הרי אלו כו'. ה"ג הרי אלו שלו מפני שמיאשו
הזעלים. דכל שטיפת נהר כקורות עזים ואבנים הזעלים ידעו זה

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל
נטל ומה שנתן נתן בשלמא גולן וירדן
דקא חזי להו ומיאש אלא גבב מי קא חזי
ליה דמיאש תרומה רב פפא בלמטיס
מוזין אי הכי היינו גולן תרי גוויני גולן
ת"ש¹³ אשטמף נהר קוריו עציזי ואבניו ונתנו
בתוך שדה חבירו¹⁴ הרי אלו שלו מפני
שנתיאשו הבעלים טעמא דנתיאשו הבעלים
הא סתמא לא הכא במאי עסקינן כשיכול
להציל אי הכי אימא סיפא¹⁵ אם היו הבעלים
מרדפין אחריהם חייב להחזיר אי ביכולין
להציל מאי אריא מרדפין אפילו אין מרדפין
נמי הכא במאי עסקינן ביכולין להציל
על ידי הדחק מרדפין לא אייאוש אין מרדפין
איאוישי מיאש ת"ש¹⁶ כיצד אמרו התורם שלא
מודעת תרומתו תרומה¹⁷ הרי שירד לתוך
שדה חבירו וליקט ותרם שלא ברשות אם
חושש משום גזל אין תרומתו תרומה ואם
לא תרומתו תרומה ומנין הוא יודע אם
חושש משום גזל ואם לאו הרי שבא בעל
הבית ומצאו ואמר לו¹⁸ כלך אצל יפות
אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם
לאו אין תרומתו תרומה וליקטו הבעלים
והוסיפו עליהן בין כך ובין כך תרומתו
תרומה וכי נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה
אמאי בעידנא דתרם הא הוה ידע
"תרומה רבא אילבא דאביי" דשירה שליה
[א] ה"ג מסכתא דאי ס"ד דלא שוויה שליה מי
הויא תרומתו תרומה והא אתם יגם אתם
אמרו רחמנא¹⁹ להרבות שלוחכם מה אתם
לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם אלא הכא
במאי עסקינן כגון דשירה שליה וא"ל זיל
תרום ולא א"ל תרום מהני וסתמיה דבעל
הבית כי תרום מבנינונית הוא תרום ואזל
איהו ותרם מן יפות רבא בעל הבית ומצאו
וא"ל כלך אצל יפות רבא נמצאו יפות מהן
תרומתו תרומה ואם לאו וזמרא ורב אשי
אקלעו²⁰ לבוסתא דמרי בר איסק אייתי אריסיה תמרי ורימוני ושדא קמיהו
אמימר ורב אשי אבלי מר זוטרא לא אכיל אדהכי אתא מרי בר איסק
אשכחיהו וא"ל לאריסיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנך שפירתא
אמרו ליה אמימר ורב אשי למר זוטרא השתא אמאי לא אכיל מר
והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא
לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד משום דמצוה
הוא וניחא ליה אבל הכא משום כסיפותא הוא דאמר הכי תא שמע
עורדהו המל עליהן ושמה הרי זה²¹ בכי יותן נגבו אף על פי ששמה
אין

כב.

עין משפט
נר מצוה

מו א מיי פ"ו מהלכות
גולה ואזכרה ה"א א
טו"ח"מ כ"י נטו:
מו ב ג ד מיי פ"ד מהל'
תרומות ה"א ג:
ז ה מיי ע"ה הלכה א:
יח ו מיי פ"ג מהל'
טומאת אורלין הלכה
ז:

רבינו הגאול

הן ממשש בהן כל שעה
והללו א"ש"פ שהן בצד
שדה קצורות דמכחא
מילתא דמשדה זו הן
כבר נתיאש מהן כמו
המעות. וכן תאנה הנוטה
לדרך התאנים שהן נפלות
ממנה מיר נמאסות לפיכך
מתיאש מהן ומתירין
משום גזל וטורין מן
המעשר דאינו בשמר ותנן
כלל אמרו במעשרות
כל שיהא אוכל ונשמר
וגידולין מן הארץ חייב
במעשרות. גבב שנטל
מה ונתן לזה לא גבב
הוא שגבב בסתר. אבל
האי גבב דקמני גולן
הוא שנטל בלוי ותרי
גוויני גולן קמני חד
גולן וחד ליסטיס מוזין.
ת"ש שטף נהר קוריוני
ונתן לתוך שדה חבירו
אם נתיאשו הבעלים הרי
אלו שלו מכלל דבסתמא
חייב להתיר ואוקימנא
כשבעלין מרדפין אחריהן
ירכילין להציל על ידי
הדחק. ת"ש כיצד אמרו
התורם שלא מדעת
תרומתו תרומה וכו'
אוקימנא כגון שתרם ורב
בעל הפרות ומצאו שתרם
ואמר לו למה לך היתה
תרם מאלו היפות מוכחא
מילתא שנתרצה ואסיקנא
לא אמרו כלך אצל יפות
רצון בעלים אין במה
שנעשה אלא לענין תרומה
בלבד משום דמצוה היא
וניחא ליה ביפה. אבל
בוולתי תרומה לא ואצ"פ
שאמר לו כלך אצל יפות
משום כסיפותא הוא דאמר
ליה הכי ואסורין משום
גזל. ת"ש עורדהו המל
עליהם ושמה הרי זה בכי

מה שנתן נתן. אמתא כר' דאמר בפרק הגזול [במלא] [ב"ק דף
קד.]. סתם נגב וגזלן הוי יאוש זעלים:
שטמף נהר קוריו עציזי ואבניו. ה"ג אס נתיאשו הבעלים הרי
אלו שלו וי"ל דמייירי זיכול להציל בקל אס רודף זעשת
שטיפה דאי לאו הכי הוה כוונתו של
יס שאכזב ממנו ומכל אדם ועל זה
לא היה אומר הא סתם לא אלא
איירי זיכול להציל בקל זעשת שטיפה
ואפילו אין זכה דמייירי ולפי שיעכבן
עקולי ופשוטי ויקחם שס ואפי' יקדמו
אחרים ויקחו יחירוט לו לפי שיעכר
שהוא זעליו לפי שרדף מיד וס"ד
דמייירי דאס לא דרף מיד זעשת
שטיפה שלא יכול עוד כלל להציל
כדמוכא כסיפא לפי שיקחוס אחרים
כשעכזוס עקולי ופשוטי ולא יחזירו
לפי שאין זכה סימן וה"פ אס נתיאשו
הזעלים דהיינו שהיו שס זעשת
שטיפה ולא רדפו ואפילו אומרם
שאין מתיאשים אין זכך כלוס דודאי
הן מתיאשים בזכך הא סתמא שלא
היו זעלים זעשת שטיפה ולא נתיאשו
עד שידעו הזעלים שזעשה נהר
ואז כבר אינו יכול להציל לפי שאין
זו סימן לא דכשמנאן זכאיסורא אמתא
לידיה שהזעלים לא ידעו עדיין
אלמלא יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש
ומשני זיכול להציל אפי' אחר שטיפה
כגון שיש זכאידיה סימן שהזעלים
אינן מתיאשין כשידעו שרפיך אי הכי
אימא סיפא וחס הוי הזעלים מרדפין
כו' מאי אריא מרדפין אפילו הוי
זעלים שס זעשת שטיפה ולא רדפו
נמי יחזיר ומשני זיכול להציל אחר
שטיפה ע"י הדחק דלע"פ שיש זו
סימן זטורמ יכול להציל לפי שיתרחקו
הרצה שהנהר מוליכין זרחוק ולכך
אס היה זעשת שטיפה ואינו מרדף
ודאי מתיאש כיון שענה יכול להציל
בלא דוחק ואינו מנזיל אצל אין
הזעלים זעשת שטיפה יחזיר דכשידעו
הזעלים לא יתיאשו ויזילו על ידי
הדחק וא"ת מנלן הא סתמא חייב
להחזיר דלמא נתיאשו אמתא לאפקוקי
שהיו שס ורדפו דחייב להחזיר וי"ל
דא"ל לא ליתני אס נתיאשו אלא
למני סתמא שטף נהר קוריו עזי
ואבניו הרי אלו שלו דפשיטא דלא
מייירי זרדפו זעשת שטיפה דהא
קמני סיפא דאס הוי הזעלים מרדפס
חייב ואין להקשות דמני דייק מסיפא
טעמא דמרדפין הא סתמא הרי אלו
שלו דלעולם נימא דהוא הדין סתמא
דיחזיר ולא נקט מרדפין אלא לאפקוקי
שהיו הזעלים זעשת שטיפה ולא
רדפו וע"י סיפא ידעינן דמייירי זכאין
יכול להציל אצל רש"י דגרס מפני
שנתיאשו הזעלים משמע לישנא

דפשיט ליה דנתיאשו א"כ מרישא גופיה מני לאוכוחי דמייירי זכאין יכול להציל ולא היה נריך להציא סיפא ותו מנלן דהא סתמא לא
דאפילו סתמא נמי מייירי: ה"ב גרסינן ה"ג מסכתא דאי לא שוייה שליח ולא גרסינן ותפסא: אמ' יש יפות מהן תרומתו
תרומה. דמסתמא גם מתחילה היה דעמו כן וא"ת ונימא דהשתא ודאי ניחא ליה זיפות אצל מתחילה זעשה שתרם כ"י הוה ידע לא
הוה ניחא ליה דאין דרך לתרוס מן היפות כלאמרינן לעיל (דף ע"ה): גבי דבר שיש זו סימן דאפילו לרצא חייב להכריז דלע"ג דהשתא
מתיאש אין זכך כלוס וי"ל דשאני הכא דכיון דחזינן זיה דניחא ליה השתא אמרינן נמי ניחא ליה מעיקרא משום מנזה: ו' אמ' אין
תרומתו תרומה. וא"ת דבפרק אלמנה ניוניית (במכות דף ק"ט: ושם ד"ה פיסת) אמרינן דסתמיה דבעל הבית הוי אחד מחמשים ואם השליח
פיסת י' או הוסף י' תרומתו תרומה דמני א"ל זכאי אמדמין ה"ג נימא הכי וי"ל דהתם הוי כולה שיעור תרומה ויש שתרם כך ויש שתרם
כך לכך מני א"ל כיון שלא פירשתי לי זכאי אמדמין אצל מיפוח אין רגילות לתרוס ולכך לא היה לו לתרוס זכוס ענין מהס בלא רשות:
מ' זוטרא אמ' אב' וא"ת ואמאי לא אכל האמר רבא פרק הגזול במלא (ב"ק דף ק"ט). אריסא דמנפשיה קא זכין ויש לומר דהתם שהציא
האריס מבית דמסתמא ממה שהגיע לחלקו מציא אצל הכל שהציא מן הפרדס היה חושש מר זוטרא שמה זעשת חלוקה לא יאמר
לבעל הפרדס תטול כנגד מה שנתתי להס ורב אשי לא היה חושש לזה ולכך אכל קודם שזא מרי זכר איסק משום דאריס מרדפיה קא
יהיב דאין לומר שהיה סומך שיתרנה מרי זכר איסק שיעדע דהלכה ככאזי ואע"ג דהשתא ניחא ליה מעיקרא לא הוה ניחא ליה:

איסורא